

Паул Целан

НИЧИЈА РУЖА

НИЧИЈА РУЖА

*Та реч о йонирању,
коју смо читали.
Године, речи отада.
Ми смо то још увек.*

Знаш ли, простор је бескрајан,
знаш ли, не треба да летиш,
знаш ли оно што се у твом оку писа,
удубљује нам дубину.

ЦИРИХ, ХОТЕЛ "СUM STORCHEN"

За Нели Сакс

О премногом је било речи, о
о премалом. О Ти
и о другом Ти, о
помрачењу светлога, о
јеврејском, о
твом Богу.

О
томе.

На дан једног вазнесења, кула
у Минстеру стајала је преко, долазила
са златом преко воде.

О Твом Богу је било речи, говорио сам
против њега, пустио сам
срце, које сам имао,
да се нада:
његовој
узвишеној, прохрипаној, његовој
гневној речи -

Твоје око ме је гледало, гледало далеко,
твоја уста
говорила су у складу с оком, чуо сам:

Ми
уопште не знамо, знаш ли,
ми
уопште не знамо,
шта је
истина.

У обема рукама, ту
где звезде су ми расле, далеко
од свих небеса, близу
до свих небеса:
Како се
бди тамо! Како
нам се отвара свет, управо
кроз нас!

Тамо си
где око ти је, горе
си, доле
си, наћи ћу излаз.

О та лутајућа празна
гостопримна средина, Одвојен,
падам к теби, ти
падаш к мени, једно другом
отпадамо, видимо
скроз:

То
 исто
 нас је
 изгубило, то
 исто
 нас је
 заборавило, то
 исто
 нас је - -

ДВАНАЕСТ ГОДИНА

Истински
 остали, истински
 постали стих: ... *ѿвој*
дом у Паризу - жрѿвеник
ѿвојих руку.

Трипут продахнут,
 трипут просијан.

.....

Бива немо, бива глуво
 за очима.
 Гледамо отров где цвета.
 У свакој речи и лику.

Иди. Дођи.
 Љубав гаси своје име: теби се
 приписује она.

БРАНА

Над свом овом твојом
 тугом: нема
 другог неба.

.....

За једна уста,
за која то беше хиљадна реч,
изгубио -
изгубио сам реч,
која ми је преостала:
сестра.

За
многобоштво
изгубио сам реч која ме је тражила:
Kaddisch.

Кроз
брану сам морао,
да бих вратио реч у стихију соли -
изнео је и спасао преко:
Jiskor.

Неми јесењи мириси. Тај
звездани цвет, неоткинут, мину
између завичаја и бездна кроз
твоје памћење.

Једна туђа изгубљеност беше
као прилика насупрот, скоро
да си
живела.

ТРЕПЕТЛИКА

Једна реч,
за коју сам те радо изгубио:
реч
Никада.

Била је то,
и понекад си знала,
била је то
слобода.
Ми смо пливали.

Знаш ли још да сам певао?
 С трепетликом сам певао, кормилом.
 Ми смо пливали.

Знаш ли још да си ти пливала?
 Отворена лежала си преда мном,
 лежала, лежала
 преда мном
 пред мојом
 шикљајућом душом.
 Ја сам пливао за нас двоје. Нисам пливао.
 Трепетлика је пливала.

Да ли је пливала? Била је
 локва наоколо. Била је бескрајна бара.
 Црна и бескрајна, тако је висила,
 тако је висила од света надоле.

Знаш ли још да сам певао?

Тај -
 о тај дрифт.

Никада. Од света надоле. Нисам певао. Отворена
 лежала си ми пред
 путујућом душом.

БЛУДНО

Вечери ти се укопавају
 под око. Усном са-
 брани слогови - лепа,
 безгласна округлина -
 помажу пузавај звезди
 до њене средине. Звезда,
 дослепоочна некад, овде се отвара:
 крај свих
 распрснутих
 сунаца, душо,
 ти си била, у етру.

Нешићо руко-
лико, мрачно,
дође с травама.

Брзо - очајања, ви
грнчари!-, брзо
час даде глину, брзо
суза беше ухваћена -:

још једном, с плавичастим цветом
огрну нас то, то
Данас.

... ШУМИ ИЗВОР

Ви молитвено, ви хулно, ви
молитвено оштри ножеви
мога
ћутања.

Ви моје са мном о-
сакаћене речи, ви
моје праве.

И ти:
ти, ти, ти
моје дневно истинито и истинитије
огуљено Касније
ових ружа -:

Колико, о колико
света. Колико
путева.

Штако ти, крило. Ми - -

Ми ћемо певати дечју песму, ону,
чујеш ли, ону
за љу, ону за де, ону за људе, да
ону за грмље и за
два ока, спремна тамо као

суза до
сузе.
Нема више
те
понекад с тобом
у час спуштене
теже. То је
нека друга.

То је тег што држи празнину,
која би
отишла с тобом.
Као и ти, нема имена. Можда
сте исти. Можда ћеш
једном и ти мене назвати
тако.

Црноземљо, црна
земљо, часа
мајко
очај:

Нешто из руке његове
ране за тебе ро-
ђено затвара
твоје чашке.

Дводом, *Вечни*, ти си, не-
настањив. Зато
градимо и градимо. Зато
она стоји, та
жалосна постеља, - на киши,
ту она стоји.

Дођи, вољена.
Да лежимо овде, то
је међузид -: Она
онда има довољно себе, двапут.

Пусти је, нека се
има цела, као половина
и опет половина. Ми,
ми смо постеља кише, она
нека дође и положи нас суве.

.....

Неће доћи, неће нас положити суве.
Свейли
каменови иду кроз ваздух, светло-
бели, светло-
носци.

Не желе
да се спусте, да падну,
да погоде. Уздижу
се,
као незнатне
дивље руже, тако се отварају,
лебде
ка теби, теби моја тиха,
моја истинита -:

видим те, береш их мојим
новим, мојим
свеопштим рукама, стављаш их
у друго светло, које нико
не треба да оплаче нити да именује.

Дрво бачено, на путевима даха,
тако лети крило-
моћно,
истинито. На
звезданим
стазама, одломцима
светова љубљено, зрневљем
времена рањено, прашином времена, о-
сиротело с вама,
камичци, о-
патуљени, присиљени, у-

ништени,
 пребачени и одбачени,
 сами себи рима,-
 тако
 долеће, тако се
 враћа и долази кући,
 за откуцај срца, за хиљаду лета
 да одахне као
 једина казаљка у кругу,
 та једна душа,
 што своју
 душу
 описа,
 што једну
 душу
 означава бројем.

HAWDALAN

Само једну, само
 једину
 нит, њу
 плетеш ти - њоме
 оплетен, у
 слободу, тамо
 у везаност.

Велика
 штрче вретена
 у не-земљу, дрвета: ту,
 одоздо,
 светлост је уткана у ваздушни
 слој, на којем припремаш сто, празним
 столицама и њиховом
 суботном сјају на - -

на част.

ДАЊУ

Небо зечјег крзна. Још увек
пише јасно крило.

И ја, сети се,
прахо-
бојна, дођох
као ждрал.

Секао сам бамбус:
за тебе, сине мој.
Живео сам.

Овога јутра од-
несена колиба, она
стоји.

Ја нисам градио с тобом: ти
не знаш у какве
судове сам сипао
песак око меине, пре више година, по
наредби и заповести. Твој
долази из слободе - он остаје
слободан.
Трска, што овде корен хвата, и сутра
ће стајати, ма куда да те
душа одведе у не-
обавезности.
Искрунисан,
испљуван у ноћ.

При којим
звездама! Само
сиво ковано сребро срца. И
Береникине косе, и овде, - плетох,
расплитах,
плетем, расплићем.
Плетем.

Плаво бездно, у тебе
укивам злато. И с њим, са
курвама и блудницама проћерданим,

долазим и долазим. К теби,
вољена.

И с проклетством и молитвом. И са сваком
нада мном зви-
ждућом тојагом: и оне у једно
стопљене, и оне
фалусно спојене према теби,
сноп-и-реч.

С именима, натопљеним
од сваког изгнанства.
С именима и семењем,
с именима, уроњеним
у све
чаше, а напуњене твојом
краљевском крви, човече, - у све

чаше велике
руже гета, из које
нас гледаш, бесмртан од толико
на јутарњим путевима умрлих смрти.

(И ми смо певали Варшовјанку.
Зараслим уснама, Петрарка.
У тундра-уши, Петрарка.)

И подиже се земља увис, наша,
ова.
И ми нећемо послати
ниједног од наших доле
к теби,
Вавилоне.

LES GLOBES

У изгубљеним очима - читај ту:
стазе сунца, стазе срца, та
зујећи-лепа узалудност.
Смрти и све
из њих рођено. Тај

ланац поколења,
који овде лежи погребен и
који овде још виси, у етеру,
поноре оптачући. Свих
лица спис, у који се
зарио брујећи песак речи - маловечност,
слогови.

Све,
и оно најтеже,
одлетело је, ништа га
не задржа.

ПРОЗОР НА КОЛИБИ

Око, тамно:
као прозор на колиби. Скупља оно
што беше свет, оста свет: онај лутајући
исток,
оне што лебде,
људе-и-Јевреје,
народ-с-облака, магнетски
привлачи, прстима срца, ка
теби, земљо:
долазиш, долазиш,
ми ћемо становати, становати, нешто

- неки дах? неко име?

кружи по осиротелом,
плесно, трапаво,
анђеоско
крило, тешко од невидљивог, на
раздераној нози, спреда
удешено
црним градом, што је
и тамо падао, у Витебску,

- а они, што га посејаху, они
га отписаше
миметичном панцирном канцом! -,

кружи, и кружи,
тражи,
тражи доле,
тражи горе, надалеко, тражи
оком, скида
Алфу Кентаури, Арктур, доноси
зрак уз то, из гробова,

одлази у гето и Едем, бере
сазвежђе, што њему,
човеку, за становање треба, овде,
међу људима,

кораком мери
слова и смртно-бесмртну душу
слова,
иде до алефа и јуда и продужава,

прави га, штит Давидов,
пали га, наједном,

гаси га - тамо стоји,
невидљив, стоји
код алфе и алефа, код јуда,
код других, код
свих: у
теби,

бет, - то је
кућа, где стоји сто са

светлом и светлом.

Снежна деоница 10

БУНАРСКИ ГРОБОВИ на ветру:

један ће свирати виолу, низ дан, у крчагу,
један ће стајати на глави у речи Доста,
један од прекрштених ногу висити у капији, на ветру.

Ова година
не ђуми преко,
она назад руши децембар, новембар,
прекопава своје ране,
отвара се теби, млади
гробни
бунару,
дванаестоусти.

НА ЧЕТА ГОДИНА

с трулим рубовима
хлеба блудње.

Пиј
из мојих уста.

НЕЧИТКОСТ овога
света. Све двоструко.

Јаки сатови
дају за право напрслом часу,
промукло.

Ти, стиснут до свог дна
узмицеш себи
заувек.

ЧУЈЕМ, СЕКИРА ЈЕ ЦВЕТАЛА,
чујем, то место се не може именовати,

чујем, хлеб који га гледа,
лечи обешенога,
хлеб, који му је жена пекла,

чујем, они живот зову
јединим прибежиштем.

У ГУШТЕРСКЕ

коже, тебе
епилептича,
смештам, на полицама,
рупе
на забату
засипају нас, ђубривом светла.

СНЕЖНА ДЕОНИЦА, пропета, до краја,
у подигнутом ветру, пред
заувек беспрозорним
колибама:

ниски снови стружу
по изгребаном леду;

сенке речи
исећи, сложити на хватове
око крампова
у јазу.

СВЕ ШТО ТРЕБА ИЗМУЦАТИ,
у коме сам изгледа
био гост, име,
сишло као зној са зида,
који рана увис лиже.

ТИ С МРА ЧНОМ ПРА ЋКОМ,

ти с каменом:

Касно је вече,
светлим сам са собом.
Спусти ме,
схвати нас
озбиљно.

НЕШТО КА О НО Ћ, оштријег

језика него
јуче, него сутра;

нешто као
рибоусти поздрав
преко бедних
тезги;

нешто ветром сабрано
у дечјим рукама;

нешто од моје
и никакве грађе.

ЗА ТА МЊЕН, још једном,

долази твој говор
до засењеног листања
букве.

Ништа
не треба да учините,
ти односиш туђину у лето.

Бескрајно
чујем где стоји камен у теби.

ЗА ЕРИКА

Просветљена
савест сабија
с ове и с оне стране
окожуену једначину,

касније но рано: раније
зауоставља време наглу
бунтовну вагу,

баш као и ти, сине,
моју руку што с тобом
одапиње стреле.

ПОЛУРАЗЈЕДЕНА заставица
прождире сва копна с мора,
сва мора с копна.

једно ново име
абхеј, оживи! -
абброј
абда истрпи.

Небројиви ти:
за један не-
знак
свима њима
предњачиш.

ЛИСТ, без дрвета
за Бертолта Брехта:

Каква су то времена,
где је разговор
скоро злочин,
јер толико реченога
обухвата?

УДАР КАМЕНА иза буба.
Тад видех једнога који није лагао,
где стоји у очајању.

Као твојој бури осаме
успева му далеко
искорачућајућа тишина.

СТРГНИ сан са гомиле,
умотај у њега своју ципелу,

глогињоока, дођи,
завежи.

МИ ПРЕУДУБЉЕНИ, усамљени
у залеђености.
Сваки viseћи довуче трепавицу
до отиска ока
и његовог каменог
језгра.

ИЗА ИВЕРЈА СЛЕПООЧНИЦА

у нужно свежем
вину дрва,

(место одакле долазиш,
изговара се мрачно, ка југу),

као далије плашљив уз злато,
на увек ведрим
столицама.

ВЕЧНОСТ се држи у границама:
лако, у њеним
јаким мерним пипцима
опрезно,
окреће се ноктима
просветљиви
грашак шећера у крви.

С немачкој превео Звонимир Косић Палански